

Tuloslaskelman ja taseen tulkinta 18.8.2026 klo 17:30 (Teams)

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

KITTILÄ
PUHDASTA KULTAA

Sisältö

- Miten luen tuloslaskelmaa
(suoriteperusteisuus vs. maksuperusteisuus)
- Mitä tase kertoo
- Tuloslaskelman ja taseen tunnuslukuja

Talousraportit

■ Tuloslaskelma

- Kuvastaa yrityksen ja toimintojen kannattavuutta tietyssä ajanjaksona
- Laaditaan suoriteperusteisesti
- → Ei kuvaa suoraan yritykseen tulevia ja yrityksestä lähteviä rahavirtoja

■ Tase

- Kertoo varallisuuden tietyllä hetkellä
- Vastattavaa (= miten yritys on rahoitettu)
- Vastaavaa (= yrityksen varallisuus, johon rahoitus on sitoutunut)

■ Maksuvalmius

- Kassavirta- ja rahoituslaskelma
- Kuvastaa yritykseen tulevia ja yrityksestä lähteviä rahavirtoja

Suoriteperusteisuus

- Tulot ja menot syntyvät kun hyödyke vaihtaa omistajaa tai haltijaa
- **Menot** jaksetetaan tilikauden **kuluiksi** sen mukaan, kun niitä on tarvittu tilikauden tulojen (eli tuottojen - esimerkiksi liikevaihdon - aikaan saamiseen)
- Liikevaihto = varsinaisen myyntitoiminnan tuotot – alennukset ja myynnin määrään perustuvat verot (esim. alv)
- Se osa hankintamenoista, joihin kohdistuu tuotto-odotuksia **aktivoidaan** taseen omaisuudeksi

Tuloslaskelma (KPA)

Liikevaihto

+/- Lopputuote ja keskeneräisen varaston arvon muutos

+ Liiketoiminnan muut tuotot

Materiaalit ja palvelut

Aineet ja tarvikkeet

- Ostot tilikauden aikana

+/- Aine- ja tarvikevarastojen arvon muutos

- Ulkopuoliset palvelut

-Henkilöstökulut

-Poisto ja arvonalentumiset

-Liiketoiminnan muut kulut

= **Liikevoitto**

+ / - rahoituserät

= **Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja**

- Tuloverot

= **Tilikauden voitto**

Tase

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet

Sijoitukset

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Saamiset

Rahoitusarvopaperit

Rahat ja pankkisaamiset

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Osakepääoma (jne.)

Ylikurssirahasto

Arvonkorotusrahasto

Muut rahastot yhteensä

Edellisten tilikausien voitto (tappio)

Tilikauden voitto (tappio)

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

PAKOLLISET VARAUKSET

VIERAS PÄÄOMA

1. Pitkäaikainen vieras pääoma
2. Lyhytaikainen vieras pääoma

Osatuloutuksesta

- Voidaan soveltaa pitkän valmistusajan (yli 12kk – ei kuitenkaan ehdoton) oleviin hyödykkeisiin
- Johdonmukaisesti kaikkiin vastaaviin hyödykkeisiin (vaikka valmistusaika alle 12kk) (Kts. Myös KILA 2010/1851)
- Koskee myös samankaltaisia tappiollisia projekteja. Lisäksi tappiollisista projekteista tehtävä pakollinen varaus loppuosasta, joka on tulouttamatta.
- Noudatettava jatkuvuuden periaatetta tilikaudesta toiseen.
- Erilliskate on pystyttävä laskemaan valmiusasteeseen saakka. Edellyttää mm. kustannuslaskentaa.
- Sovellettava myös verotuksessa. Tosin tappiollisen projektin varaus ei todennäköisesti mene verotuksessa läpi, vaan ainoastaan tuloutukseen saakka syntynyt tappio.

Esimerkki suoriteperusteisuudesta ja varaston oikaisusta

- Kyniä valmistava yritys ostaa kuukauden aikana raaka-aineet kahta tuotetta varten hintaan 1 euro per kpl (yht. **hankintamenot** 2 euroa)
- Yritys myy yhden valmiin tuotteen kuukauden aikana hintaan 5 euroa.
- Miten muodostuu yrityksen **suoriteperusteinen** tulos em. kuukauden ajalta, jos muita kuluja ei huomoida?

Kynäesimerkin vastaus

Liikevaihto	5€
Materiaalit ja palvelut	
Aineet ja tarvikkeet	
- Ostot tilikauden aikana	-2€
+/- Aine- ja tarvikevarastojen arvon muutos	+1€
= Aineet ja tarvikkeet	= -1€
=Tulos	= 4€

- Koska liikevaihto on syntynyt vain yhden tuotteen luovutuksesta, niin myös kulu kirjaus syntyy yhden tuotteen hankintamenojen osalta.
- Kuluosuus selvitetään varastoinventaarioiden kautta eli vertailemalla peräkkäisten periodien varastojen arvon muutosta (esimerkissä + 1€)

Poistot

- Poistot ovat pitkäaikaisen omaisuuden ikääntymisestä johtuva arvonalentuminen
- Kirjanpidossa poistot tehdään perustuen taloudelliseen vaikutusaikaan (ns. sumupoistot)
- Verotuksessa (verotettavaa tulosta laskettaessa) poistoille on kuitenkin usein määrätty enimmäispoistoprosentit ns. EVL maksimi poistoprosentit. Esimerkiksi koneille ja laitteille maksimissaan 25% menojäännöksestä.
- Mikro- ja pienyritykset voivat tehdä myös kirjanpidossa poistot EVL:n säännösten mukaisina, jolloin kirjanpidon tuloksessa ja verotettavassa tuloksessa ei synny poistoeroa (suosittelen tätä tapaa em. yrityksille)

Mikroyritykset

- Enintään yksi seuraavista kolmesta raja-arvosta ylittyy:
 - 1) taseen loppusumma 350 000 euroa
 - 2) liikevaihto 700 000 euroa
 - 3) tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 10 henkilöä
- Lyhennetty tuloslaskelma- ja tasekaava
- Ei tarvitse laatia toimintakertomusta ja rahoituslaskelmaa
- Ei tarvitse tilinpäätöksessä ilmoittaa toimintakertomustietoja muuten kuin oman pääoman muutokset sekä hallituksen esitys jakokelpoisen vapaan oman pääoman käytöstä.
- Mikroyrityksen katsotaan antavan oikean ja riittävän kuvan toiminnan tuloksesta taloudellisesta asemasta, jos antaa asetuksessa nimenomaan luetellut tiedot (ts. enempää tietoja ei edellytetä ns. suojasatamasäännös).

Pienyritykset

- Enintään yksi seuraavista kolmesta raja-arvosta ylittyy:
 - 1) taseen loppusumma 6 miljoonaa euroa
 - 2) liikevaihto 12 miljoonaa euroa
 - 3) tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä
- Lyhennetty tuloslaskelma- ja tasekaava
- Ei tarvitse laatia toimintakertomusta ja rahoituslaskelmaa
- Ei tarvitse tilinpäätöksessä ilmoittaa myöskään toimintakertomustietoja kuin oman pääoman muutokset sekä hallituksen esitys jakokelpoisen vapaan oman pääoman käytöstä.
- Edelleen esitettävä ne kaikki ne tiedot, jotka ovat tarpeen oikean ja riittävän kuvan aikaansaamiseksi toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. (vrt. mikroyrityksillä ei ole tätä vaatimusta).

Yhteenveto

- Tarkista suoriteperusteisuus mm. liikevaihdon tuloutukset, varastojen oikaisut ja menojen aktivoinnit
- Poisto ja aktivointipolitiikka (etenkin aineettoman omaisuuden aktivoinnit)
- → Menestyvä yritys pyrkii tekemään kulukirjaukset mahdollisimman nopeasti (KPL ja EVL:n puitteissa) ja näin siirtämään verotusta tulevaisuuteen → parantaa yrityksen maksuvalmiutta ja on merkki hallituksen tiukasta talousmoraalista.

Tunnuslukuanalyysi

Tuloslaskelman kate-erittelyt (esim. kustannuspaikoittain)

Liikevaihto

- muuttuvat kulut

= **Myyntikate**

- kiinteät kulut

= **Käyttökate**

- poistot

= **Liikevoitto**

+ / - rahoituserät

= **Tulos ennen veroja**

- verot

= **Tilikauden voitto**

Katelaskenta

- Yleensä muuttuvia kuluja ovat:
 - Aine- ja tarvikekulut
 - Suorittavan työvoiman henkilöstökulut
 - Logistiikka, rahdit jne.
 - Ulkopuoliset palvelut (etenkin alihankinta)
 - Usein myös myynnin ja markkinoinnin kulut (ns. myyntikate 2)
 - Muut suoraan tuotteen tai palvelun tuottamiseen kohdistuvat kulut (myyntimäärästä riippuvia kuluja)
- Kiinteitäkuluja ovat:
 - Hallinnon kulut (henkilöstö, kirjanpito jne)
 - Vuokrat, tietoliikenne jne.
 - Ylipäättänsä infrastruktuurin ylläpitoon liittyvät kulut

Mitä eri katteet kertovat?

- Mistä se kertoo, jos yrityksen (kustannuspaikan) myyntikate on jo negatiivinen?
- Mitä, jos myyntikate on positiivinen, mutta käyttökate on negatiivinen?
- Entä, jos käyttökate on positiivinen, mutta liikevoitto on negatiivinen?
- Entä, jos liikevoitto on positiivinen, mutta tulos ennen veroja on negatiivinen?

Myyntikate %

- Mitä yrityksen myyntikate % kertoo?
 - $\text{Myyntikate \%} = 100 * \text{Myyntikate} / \text{Liikevaihto}$

Liikevaihdon kriittisen pisteen laskeminen

- Mitä kertoo: $LV_{krp} * \text{Myyntikate } \%$

→ Ratkaistaan

$$LV_{krp} = \frac{100 * (\text{kikut} + \text{poistot} + \text{rahoituserät})}{\text{Myyntikate } \%}$$

Pari esimerkkiä katelaskennan hyödyistä.....jatkuu hinnoittelu koulutuksessa

1. Kuinka paljon tulee liikevaihdon kasvaa, jos yrityksen myyntikateprosentti on 5% ja yritykselle syntyy 1000 euron "ylimääräinen" kiinteä kustannus, jota ei päästä laskuttamaan asiakkaalta?
2. Jos tuotteen myyntikate % ennen alennuksia on 20% ja myyjä antaa 10% paljousalennuksen asiakkaalle, kuinka paljon myyntimäärän tulee kasvaa, jotta alennus on saatu katettua?

Johtopäätöksiä

- Kiinnittää huomiota kustannustehokkuuteen. Matalilla katteilla yrityksen tulisi olla äärimmäisen kustannustehokas /-tietoinen
- Hinnoitteluvoimaan (ts. matalilla katteilla pienetkin hinnan korotukset parantavat tuloksentekokykyä voimakkaasti. Sama myös toisinpäin).
- Ylipäätänsä hinnan muutoksilla on voimakkaampi vaikutus tuloksentekokykyyn kuin myyntimäärän muutoksilla.

Oman pääoman riittävyys

- Jos yhtiön hallitus havaitsee, että yhtiön oma pääoma on negatiivinen, hallituksen on viipymättä tehtävä osakepääoman menettämisestä rekisteri-ilmoitus. (OYL: 20 luku 23§)
- ”Jos julkisen yhtiön hallitus havaitsee, että yhtiön oma pääoma on alle puolet osakepääomasta, hallituksen on viipymättä laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus yhtiön taloudellisen tilan selvittämiseksi. Jos yhtiön oma pääoma on taseen mukaan alle puolet osakepääomasta, hallituksen on viipymättä kutsuttava yhtiökokous koolle päättämään toimenpiteistä yhtiön taloudellisen aseman tervehdyttämiseksi. Yhtiökokous on pidettävä kolmen kuukauden kuluessa tilinpäätöksen laatimisesta. (OYL: 20 luku 23§)

Vakavaraisuus

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{oma pääoma}}{\text{kokopääoma}} \times 100$$

	A	B
Aineeton omaisuus (esimerkiksi liikearvo tai kehitysmenojen aktivointi)	20	80
Rahoitusomaisuus	80	20
VASTAAVAA YHTEENSÄ	100	100
Omapääoma	40	40
Vieras pääoma	60	60
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	100	100

Tase

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet

Sijoitukset

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Saamiset

Rahoitusarvopaperit

Rahat ja pankkisaamiset

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Osakepääoma (jne.)

Ylikurssirahasto

Arvonkorotusrahasto

Muut rahastot yhteensä

Edellisten tilikausien voitto (tappio)

Tilikauden voitto (tappio)

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

PAKOLLISET VARAUKSET

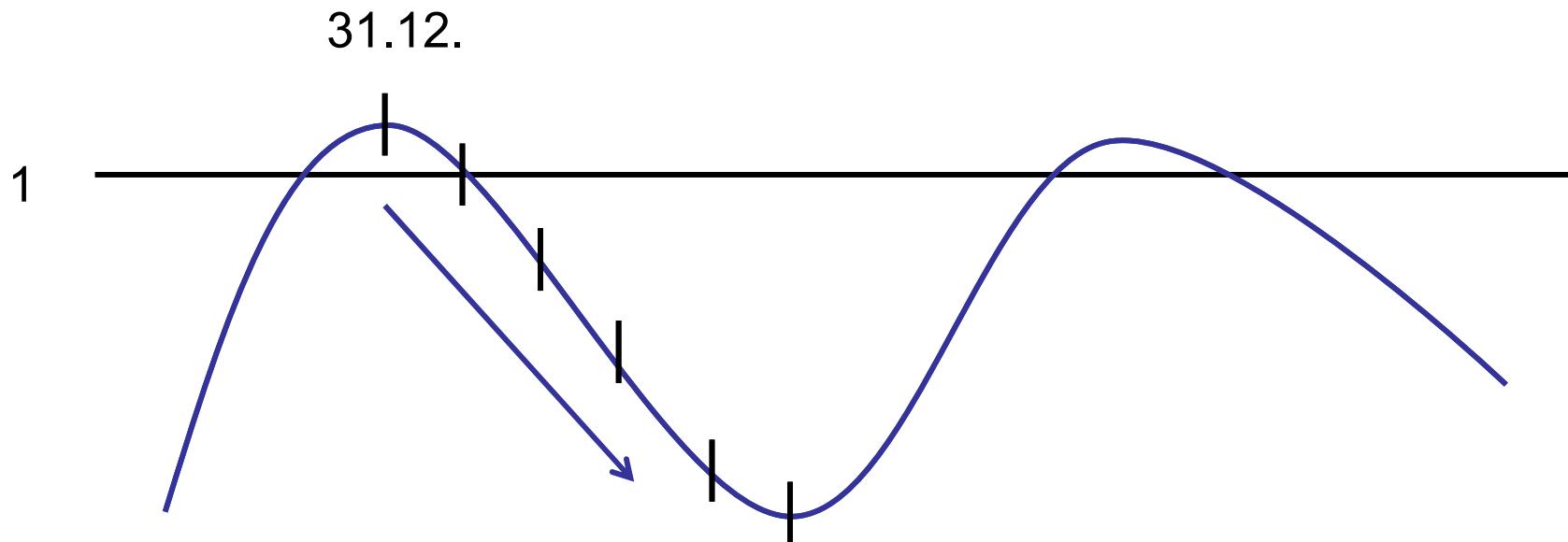
VIERAS PÄÄOMA

1. Pitkäaikainen vieras pääoma
2. Lyhytaikainen vieras pääoma

Maksuvalmius QR

$$\text{Quick Ratio} = \frac{\text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Rahat ja pankkisaamiset}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

QR tulisi laskea kirjanpidosta, joka kuukausi, ja katsoa yksittäisen arvon lisäksi tunnusluvun trendiä. Jos trendi on laskeva, yritys on liukumassa kohti maksuvaikeuksia.

Maksukyvykkyys

- Hallituksen vastuulla on yrityksen maksukyvyn turvaaminen:

“Varoja ei saa jakaa, jos jaosta päätettäessä tiedetään tai pitäisi tietää yhtiön olevan maksukyvytön tai jaon aiheuttavan maksukyvyttömyyden (OYL 13 luku 2§)”

Tunnuslukujen ongelmia:

- Omavaraisuusaste ja sen eri muunnelmat (gearing jne.) lasketaan yleensä vain taseen vastatattavaa puolelta. Näin laskettuna ne eivät huomioi omaisuuden todellista luonnetta ja kuinka helposti omaisuus on muutettavissa rahaksi hätätilanteessa.
- QR on vain poikkileikkaus tietystä hetkestä (taseen laatimispäivämäärästä). Se ei huomioi maksuvalmiutta aikasarjana.

Euroopan unionin
osarahoittama

TULOSLASKELMAN JA TASEEN TULKINTA –webinaari 18.8.2026

- Luennoitsijan muistiinpanot (Toivo Koski, TulosAkatemia Oy)

Yritys myy ohjelmistolisenssejä ja asiakkaat maksavat vuosilisenssit joulukuussa 1,2me. Lisenssien käyttöoikeudet alkavat tammikuussa. Mihin kohtaan tuloutetaan liikevaihto?

Liikevaihto kirjaus tammikuulta alkaen 100.000 euroa per kk.

Ennakkomaksuja ei saa tulouttaa ennen kuin hyödyke luovutetaan!

Investointi**meno** 100.000, johon kohdistuu tuotto-odotuksia 10 vuoden ajan. Vuotuinen **kulu** (**poisto**) tuloslaskelmaan 10.000 ja loppuosa 90.000 **aktivoidaan** taseen omaisuudeksi.

Menojen aktivointiin pitää aina kohdistua tuotto-odotus (tämä on hallituksen vastuulla)! Huom! Tulos paranee aktivoinnin seurauksena, mutta tuloksen parantaminen ei ole missään nimessä aktivointikriteeri.

Yritys ostaa raaka-aineet kahta tuotetta varten hintaan yksi euro per kappale (yht. meno 2 euroa). Yritys myy yhden tuotteen hinnalla 5 euroa.

Maksuperusteinen tulos:

Liikevaihto	5 euroa
- Ostot	- 2 euroa
Tulos	= 3 euroa

Suoriteperusteinen tulos:

Liikevaihto	5 euroa
- Ostot	- 2 euroa
<u>+ / - Varaston arvon muutos:</u>	<u>+ 1 euro</u>
Aine- ja tarvikekulut	- 1 euro
Tulos	= 4 euroa → $4/5 = 80\%$ (myyntikate %)

Osatuloutuksesta

Jos projektiyritys **ei käytä osatuloutusperiaatetta**, miten projektikohtainen tulos kehittyy projektin valmiusasteen kasvaessa?

Aluksi syntyy yleisluonteisia kuluja, jonka takia projekti näyttää tappiolliselta. Liikevaihto tuloutetaan vasta, kun projekti luovutetaan asiakkaalle, jolloin paljastuu todellinen tulos.

Entä, jos yritys käyttää **osatuloutusperiaatetta**?

Koko ajan kumuloituu valmiusasteen mukaista erilliskatetta. → Tunnuslukulaskennassa kannattaa käyttää osatuloutusperiaatetta.

Kalvo 17

- 1) Jos myyntikate on negatiivinen, niin tuotteen tai palvelun myyntihinta ei riitä kattamaan edes muuttuvia kuluja.**

Usein ajatellaan, että muuttuviin kuluihin kirjataan ne kulut, jotka pyritään kattamaan ensisijaisesti myyntihinnalla (esim. asiakashankinta, asiakaskohtainen räätälöinti jne.)

- 2) Jos myyntikate on positiivinen, mutta käyttökate negatiivinen, niin yleensä myyntimäärä on liian matala suhteessa kiinteisiin kuluihin.**

- 3) Jos käyttökate on positiivinen, mutta liiketulos negatiivinen, niin tulos (esim. myyntimäärän laskun takia) ei riitä kattamaan investointien arvonalennusta. (esim. myyntimäärä on liian matala suhteessa investointeihin).**

- 4) Jos liiketulos on positiivinen, mutta tulos ennen veroja negatiivinen, niin yritys on liikaa velkarahapainotteinen.**

Myyntikate % kertoo, kuinka monta % tuotteen tai palvelun myyntihinnasta jää kattamaan muita kuin muuttuvia kuluja ts. kertoo, kuinka monta % jää kattamaan kiinteitä kuluja, poistoja ja rahoituseriä.

Kalvo 20

Katelaskennan sovelluksien vastauksia:

1) $1000 / 0,05 = 20.000$ (lisää liikevaihtoa)

Kulutettuja euroja kohden tarvitaan enemmän myytyjä euroja, jotta ne kompensoivat toisensa. Matalilla katteilla yrityksen tulee olla äärimmäisen kustannustietoinen!

2) 100 euron myyntihinta → 20 euroa

Myyjä antaa 10% alennuksen → uusi myyntihinta on 90 euroa → uusi myyntikate on 10 euroa (= 20 – 10). Jotta uudella katteella (10 euroa) saadaan menetetty kate (10 euroa) kasaan, tulee myyntimäärän nousta (10/10) → 100% (ns. hintajousto)

Hintojen muutoksilla on suurempi vaikutus tuloksentekokykyyn kuin myyntimäärän muutoksilla, koska hinnan muutokset menevät suoraan ”viivan alle”.

Huom! Edellä mainitut laskelmat edellyttävät, että tuloslaskelma on mahdollisimman tarkkaan suoriteperusteinen. Tuloslaskelma ja myyntikate % kuvastavat luovutettujen hyödykkeiden katetta ja kannattavuutta.

Vaikeasti rahaksi muutettavat omaisuuserät (esimerkiksi liikearvo, kehitysmenoaktivoinnit jne.) tulisi mielellään rahoittaa oman pääomanehtoisella rahoituksella.

VASTAAVAA

Aineeton	60.000 → 0
V:o	70.000 → 70.000
Pankkisaamiset	20.000 → 20.000

VASTAAVAA YHTEENSÄ 150.000 → 90.000

VASTATTAVAA

OMAPÄÄOMA	30.000
VIERASPÄÄOMA	→ 120.000
Pitkäaik.	80.000
Lyhytaik.	40.000

VASTATTAVAA YHTEENSÄ 150.000